

Skäms inte över politiken

- *Krönika för Östgöta-Correspondenten 2007-09-15*

Ungdomens våndor är oföränderliga. Stereotyperna när de skildras är lika givet återkommande.

Så låter sig de två första, hittills sända avsnitten av SVT:s stora dramasatsning ”Upp till Kamp” sammanfattas. Recensionerna har varit lysande. Särskilt entusiasmen hos dem som var med men nu är stadigt förankrade borgerliga opinionsbildare – och de är ju inte så få – har varit påfallande, vilket i några enskilda fall blivit föremål för ironiska elakheter. Tittarsiffrorna i stort verkar däremot vara en besvikelse – åtminstone för vid publikstatistik fixerade TV-chefer.

Och visst är det bra film och en fin skildring av stämningar, förväntningar, krav och besvikelser när livets möjligheter öppnar sig. Det gjorde de på ett särskilt sätt för 35-40 år sedan då klassamhälle och hierarkier bröts ned, givna samlevnadsformer inte längre blev självklara och konsumtionssamhället slog igenom. Informationen om och kontakterna med omvärlden ökade lavinartat. För att inte tala om att populärmusiken var bättre än någonsin och blev en egen kultur.

Men det är inte tidsperioden som står i centrum utan de enskilda ungdomarna. Och då är vare sig våndorna eller lockelserna, åtminstone inte halvvägs in i serien, politiska utan evigt privata: Kärlek, självförverkligande, längtan bort till det nya, främmande och spännande. Och samtidigt med detta svartsjuka, övergivenhet, oförstående vuxna, självförakt och självförstörelse.

Litet väl förutsägbart blir det förstås: Skakande när rockstjärnedrömmarna så sakta men oundvikligt för till misären i knarkarkvarten. Mer stereotyp med goda mödrar i arbetarklassen och onda i överklassvillan där däremot pappa generalen skildras med sympati. (Det här med onda mödrar men goda fäder i medelklasskildringar är anmärkningsvärt vanligt och vore något för genusvetare att ta itu med.)

Vietnamrörelsen, politiken och serienamnet ”Upp till Kamp” är än så länge scenografi och kuliss. Att det politiska blir periferi, gör naturligtvis serien lättare att ta till sig för dagens unga som kan känna igen sig i det allmängiltiga. Om politiken mest framstår som udda och därmed något nästan oskyldigt övergående, blir det också enklare att vara entusiastisk för de många som var med bland de mest aktivistiska, och sedan tagit politiskt avstånd men ändå behållit en känsla och ett sug till just det som var en kulturrevolution.

Men protesterna mot Vietnamkriget och USA:s politik i tredje världen var inte bara något apart. De här åren lyfte fram sidor av amerikansk supermaktspolitik och militarism som det inte går att bortse från. De insikterna gjorde på några år ett av världens mest USA-vänliga länder till samtidigt ett av de mest USA-kritiska. Vi är många som var med i den rörelsen, fortfarande står för det och varken låter oss generas eller skäms. Vi gick sällan i första demonstrationsleden, brände inte flaggor, ropade aldrig ”USA mördare” och besvärades över alla okritiska hyllningar av revolutionära partier. Vi älskade Amerika då som nu. Men vi skapade oss en bild av världen och USA som var mer komplicerad, sammansatt och problematisk än våra föräldrars.

Om det borde det också berättas. Men det är ett svårt stoff att göra TV-dramatik av.

Anders Mellbourn